

זבחים מג

משה שווערד

1. רש"י מסכת זבחים דף מב עמוד ב

הקומץ - אם קימץ לאכול שירים למחר ונתפגלה המנחה אין האוכל את הקומץ בכרת שאין הפיגול חל אלא על דבר שיש לו מתירין אחרים והקומץ אין אחר מתירו כי הוא מתיר את המנחה וכן לבונה וכן כולם.

2. רש"י מסכת מנחות דף יד עמוד א

הקומץ והלבונה - דמנחת ישראל והקטרת כו' דכל הנך אין להם מתירין שהם מתירין אחרים וקיימא לן (לקמן /מנחות/ דף יז) דאין פיגול אלא בדבר שיש לו מתירין או לאדם כגון שירי מנחה שהקומץ מתירן או למזבח כגון אימורי בהמה שדם מתירן ליקרב דגמרינן משלמים דכתיב בהו עיקר פיגול מה שלמים דבר שיש מתירין לאדם ולמזבח שזריקת דם מתיר האימורין ליקרב והבשר ליאכל אף כל דבר שיש לו מתירין או לאדם או למזבח לאפוקי הנך דאין אחר מתירין ואי קשיא פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה כרת משום פיגול דהא כי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר תריץ כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמרינן לקמן /מנחות/ (דף כו:) קומץ מאימתי מתיר שיריים באכילה משהוצת האור ברובו דלא חשיב כבשר אלא כשירי הדם.

3. תוספות מסכת מנחות דף יד עמוד א

הקומץ והלבונה - הקשה בקונט' פשיטא דקומץ לא מיחייב עליה כרת משום פיגול דהא אי אכיל מיניה פקע ליה פיגוליה שהרי לא קרב המתיר ותירץ כגון שהוצת האור ברובו דחשיב כמאן דקרב כדאמר לקמן (דף כו:) מאימתי מתיר שיריים באכילה משהוצת האור ברובו וקשה לפ' דאי הוצת האור ברובו פקע פיגול ממנו ואפי' פלגיה מחית אארעא ופלגא אסקי' למערכה ומשלה בו האור מסקינן ליה לכתחלה כדאמר בסוף פרק ב"ש (זבחים דף מג:).

4. תוספות מסכת זבחים דף מב עמוד ב

... וקשה לפירושו דאי הוצת האור ברובו א"כ פקע פיגולו ממנו כדאמר עולא בגמ' (דף מג:) דאם ירדו נמי יעלו והוא הדין אפילו מאכילה כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו (דף יד. ושם) ... ומפרש ר"ת דטעמא דקומץ לאו משום דהוא מתיר אלא משום דלא שייך ביה הרצאה דאי אכלו ולא העלהו אם כן לא קרבו מתיריו ואי העלה חציו פקע פיגולו מכוליה אפילו מההוא דאארעא והא דקאמר בגמרא ומוציא אני את הקומץ בהדי הנהו דאין לו מתירין כדי נסבה

5. ספר איזהו מקומן

ואלו דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול - א) דעת תוס' לעיל כג: סוף ד"ה הא דאפילו פסול ליכא, וכן משמע מתוס' לקמן קט: ד"ה ומר, וכן דעת התוס' במנחות כה. יומא ז: ופסחים טז: | אכן תוס' לקמן קד: ד"ה לא-כתב דפסול מיהא איכא, | וכן משמע מרש"י במתני' שכתב "דאין חייבין כרת באכילתן" משמע דאיסור לאו מיהא איכא, וכן דעת תוס' יומא מז: ד"ה חישב (נסוף הדינור), וכן כתב המשל"מ בדעת הרמב"ם פסוהמ"ק ית. ג. (המשל"מ נהלכה ז' ד"ה ודע).

אמנם הקר"א פליג בביאור דעת הרמב"ם, וכן דעת החזו"א לחלק דהקומץ ודאי נפסל הואיל והמנחה גופה נתפגלה, משא"כ מנחת נסכים שאין לה מתירין לא נפסלה כלל, ובאמת זו תמיהה לסוברים דאף הקומץ לא נפסל וכן הניח בקושיא בחי' הגרי"ז במנחות כה., וראה בעול"ש במנחות כה. (על תוד"ה הא) דמישב זאת, וע"ע מנח"א עמ' רל'.

6. תוספות מסכת זבחים דף מג עמוד א

והלבונה - ואם תאמר והרי לבונה הקומץ מתירה ואף על פי שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא (מנחות טז:): מכל מקום קודם הקמיצה ודאי נראה דאין להקטירה ויש לומר דמכל מקום לא היא לבונה דומיא דשלמים דלבונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה ועיקר פיגול ילפינן משלמים ואע"ג דשייך פיגול באימורים וכמה דלא מיקטרי אימורים כהנים לא מצי אכלי מכל מקום לא חשיבי מתיר כיון דאם נטמאו או אבדו שרי בשר באכילה ועוד יש לומר דלבונה אין לה מתיר בעבודת המזבח ולא היא דומיא דשלמים שעבודת המזבח מתירן כגון זריקת הדם ...

7. חידושי הגר"ז מסכת זבחים דף מג עמוד א

תוס' ד"ה והלבונה, הקשו דלבונה יש לה מתירין מחמת דקודם קמיצה אין להקטירה. וצ"ע דמה שאין יכול להקטיר הלבונה לפני הקמיצה אין זה משום דהקמיצה הוי מתיר דלבונה, אלא משום דקודם הקמיצה עדיין לא נקבעה הלבונה מן המנחה, ורק הקמיצה קובעת הלבונה לקרבן המנחה, אבל אין זה דין במתיר. [א"ה, ע"ע בחידושי הגר"ז מנחות דף יד ע"א].

8. קרן אורה מסכת זבחים דף מג עמוד א

שם רש"י בד"ה לוג שמן של מצורע שיריו נאכלין. עי' תוס' ז"ל שדקדק לענין מאי כ' רש"י ז"ל דשיריו נאכלין. ונראה שכ' כן משום דאל"ה לא שייך פיגול כלל בלוג, כיון דלית ביה לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח, להכי כתב דשיריו נאכלין ואית ביה אכילת אדם, ואפ"ה אין בו פיגול, ועיין בתוס' חדשים שכ' דלרבנן מתנות הלוג מפגלא ליה, ולקמן ד' מ"ד (ע"ב) מבואר דלכ"ע מתנותיו לא מפגלא ליה ע"ש.

9. רש"י מסכת זבחים דף מג עמוד א

רש"י ד"ה לוג שמן. שיריו נאכלין עתוי"ט. ול"נ פשוט דכוונתו משום דאין פיגול נוגע אלא בדבר שיל"מ בין לאדם ובין למזבח. ומה"ט פסק הרמב"ם דפריש ושעירים הנשרפים אין פיגול בבשרם כאשר הבאתי לעיל (לה) ע"ש. ולכן אנכי תמה על הא דאיתא לקמן (מד ב) בברייתא לוג שמן כו' ח"ע משום פיגול מפני שדם (האשם) מתירו לבהונות והכי הל"ל שדם מתירו לשיריו לאכילת כהנים:

10. תוספות מסכת זבחים דף מג עמוד א

מנחת נסכים - ... ונראה דרבי שמעון דהכא הוא רבנן דלעיל גבי נסכים וקשה אמאי לא עירב דתרווייהו חד טעמא הוא.

11. שפת אמת מסכת זבחים דף מג עמוד א

במשנה לוג שמן של מצורע ר"ש אומר אין חייבין עליו משום פיגול ותמוה דהיינו חכמים דלעיל גבי נסכים הבאים עם הבהמה ולמה חלקן התנא כמ"ש התוס' ולכאורה ה' נראה לחלק דגבי נסכים כיון דבאין בפ"ע ממש דאדם מתנדב יין ומנסכו ע"ג המזבח ולכן הוי בפ"ע דבר שאין לו מתירין ולכן ס"ל לחכמים דאפי' הביאין עם הבהמה כיון דמביא נסכו לאחר עשרה ימים הוי דין הנסכים כבאין בפ"ע לגמרי אבל שמן של מצורע דאינו בא כלל בפ"ע דאדם מתנדב שמן מ"מ אין דינו להזות ממנו ולאכול השירים כלוג של מצורע רק קומצו ושיריו נאכלין [כדאיתא לקמן צ"א ב] א"כ כיון דשמן כזה ליכא בפ"ע מה בכך דאדם מביא לוגו לאחר עשרה ימים מ"מ הבאה זו רק ע"י דם האשם שמאמול א"כ יש לו מתיר וא"כ י"ל דחכמים לא פליגי אדר"מ בלוג שמן של מצורע רק ר' שמעון פליג גם בלוג שמן אכן לקמן בגמ' מוכח דאינו כן דהגמ' מדחיק עצמו ליישב הברייתא דסותם בלוג שמן כר"מ ובנסכים כחכמים ע"ש ולמ"ש לק"מ דאיתא כחכמים א"ו פשיטא לגמ' דחכמים דפליגו בנסכים ה"ה בלוג שמן ובאמת יש להקשות למה לא מחלק הגמ' בהכי וי"ל משום דברייתא שמביא הגמ' לקמן ובמנחות (ט"ו ב) דבין בלוג שמן בין בנסכים אמרו לר"מ והא אדם מביא אשמו כו' ע"ש משמע מלשון הברייתא דאמרו לו היינו חכמים ולא ר"ש בלבד ואפשר דמה"ט מקשה הגמ' מברייתא ולא ממתני' דהכא והג' ר"י פיק עמד בזה ורוצה להגי' דתנן ולמ"ש א"ש ולכן כתב הרמב"ם בפיהמ"ש דהלכה כר"ש משמע דלא תליא בפלוגתא דרבנן בנסכים כנ"ל נכון:

12. שפת אמת מסכת זבחים דף מג עמוד א

שם במשנה פרים הנשרפים דמן מתיר את אימוריהן ליקרב וקשה אמאי לא אמרו ג"כ דמתיר הבשר לשרוף דהא לעיל (ל"ה) אמר ר' אלעזר דיש פיגול בבשר של הפרים הנשרפים ע"ש וברש"י ואפשר מה"ט פסק הרמב"ם (בפי"ח מפסוה"מ) דאין פיגול בבשר הנשרפים דאין להם מתיר והוא מלשון המשנה דהכא וכן העתיק התוי"ט בפשיטות דברי הרמב"ם אבל יש לתמוה דפליג על ר"א דלעיל וכן הניח בקושיא בתוס' רע"א ז"ל ואיך שיהי' עכ"פ טעמא בעי למה אין להם מתיר הלא הדם הכשיר לשרוף ואם נאמר דליכא פיגול רק באכילת אדם ומזבח לא בנשרף מבחוץ [כמ"ש רש"י (שם) ד"ה אימורין] מ"מ לשון הרמב"ם שאין לו מתירין תמוה ואפשר לומר לפי מה דקי"ל בדם חטאת שנכנס לפניו אפי' לא הזה אם נכנס במזיד כדי להזות דינו בשריפה כמ"ש הרמב"ם (פ"ב מפסוה"מ) והגם דהכ"מ מפקק שם עליו מ"מ הרמב"ם פוסק כן וא"כ מכ"ש בחטאת הפנימיות ממש כל דנכנס הדם אפי' לא הזה דינו בשריפה וי"ל דכו"ע מודין בזה דהכא באמת קאי להזות לכן אפי' קודם הזאה דינו בשריפה וא"כ אין הדם מתיר הבשר בשריפה דקודם הזאה ג"כ נמי עומד לשריפה ולהכי חשיב דאין לו מתיר כנ"ל:

13. רש"י מסכת זבחים דף לה עמוד א

גמרא אר"א פיגול בזבח נתפגל השליל כו' פיגל באימורין נתפגלו פרים. תמיה אנכי על הרמב"ם שבפי"ח מהל' פהמ"ק הל' כ"ג פסק כוותיה לענין שליל ושליל. ושם בהל' ז' בסופה פסק דבשר חטאות הנשרפות אינן מתפגלין לעולם (הביאו התוי"ט לקמן פ"ד מ"ד ע"ש) ודלא כר"א ולשיטתו יתפרש יפה מתניתין דלקמן (מג) וכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח

חייבין עליו משום פיגול. וע"כ אין הכוונה שיחשב ע"ד שיש לו מתירין. דהא אם חשב לזרוק הדם או להקטיר הקומץ (שהן עצמן המתירין) ה"ז פיגול. אלא ע"כ הכוונה על המתפגל. והדר מפרש פרים הנשרפין כו' דמן מתיר את אימוריהן ליקרב. ור"ל שיש בהן דברים הניתרין למזבח ולכן ח"ע משום פיגול אבל הבשר שאינו למזבח משמע שאח"ע משום פיגול. (ורש"י נדחק שם לפרש אליבא דר"ח). אך לכאורה לפי מה שפירשתי יהיה משמע מלשון המשנה שאמרה העולה כו' ועורה לכהנים. דחייבין על העור ג"כ משום פיגול. והרמב"ם שם לא כתב אלא בשר העולה. ואולי לא כוונה המשנה אלא על עור האליה ועל לעיל (כח) ובמש"כ שם בס"ד. ובשיטת הרמב"ם הלזו ינצל הרע"ב מגמגום התו"ט עליו בפ"ב דמעילה מ"ט ולהתו"ט שם נראה דאישתמיט דברי הרמב"ם הללו. ולדברי ר"א א"ש הא דאמרי' בסנהדרין (מב ב) שכן אדם כו' פיגול (וכן שם נב) היינו דשייך פיגול ממש בבשר הפרים דמיירי בהו קרא דמחוץ למחנה. ודלא כפרש"י ותוס' שם. ודע דהרע"ב שפי' דהטעם דמחשבת שליל ושלילא אינה מפגלת הוא משום דלאו גופה דזיבחה הם. העתיקם מפרש"י במשנה. אבל ל"ד במחכ"ת. דלר"א ע"כ הטעם משום שאין דרכם ליאכל הוא וכמו שפרש"י כאן והסכימו גם התוס' ע"י. ומה שלא פי' כן במשנה הוא מפני דהגמרא לפניו ולכן מפרש כפי הס"ד וכמה שכתב התו"ט בכ"מ:

14. ספר יד בנימין

שם בגמ'. מאי קמ"ל אי דאין חייבין עליו משום פיגול תנינא אלו דברים שאין חייבין כו' הקומץ וכו'. [הקשו האחרונים ז"ל דטובא קמ"ל דאי ממתני' דאין חייבין עליהם משום פיגול הרי דוקא מכרת איחמעט אצל אחתי איכא צהו לאו דפסוקה"ק, וכמש"כ הרמב"ם צפ"ח מפסוקה"ק ה' ז', ושפיר קמ"ל עולא דאם העלן ע"ג מזבח פקע לגמרי איסור פיגול ומוחר צאכילה וכדמוכח מדברי התוס' לעיל ד"ה הקומץ. ואולם כזר כתבנו בתוס' שם הנלע"ד דעיקר כוונתם דאיסור כרת פקע מיני' אף מאכילה אצל לעולם יהי' אסור צאכילה משום לאו דפסוקה"ק יעויישה"ט.

15. ספר יד בנימין

דף מ"ג ע"ב בגמ' אמר רב אחאי הלכך האי קומץ פיגול דפלגי' מחית אחרעא ופלגי' אסקי' אמערכה ומשלה צו האור אסיקנא לי' לכולי' לכתחילה. לכא' תמיהא מילתא (וכזר הצאנו מזה לעיל) הא כיון דלא הי' על המזבח הרי לא קרב המתיר כמלכותו דצעי' שיקטיר כל הקומץ וע"י שיעלו חזיו השני יחול פיגול על הקרבן וא"כ האין יתכן שיהא מותר להעלות ולגרוס לפגל הקרבן עי"ו. (ועוד הרי עיקר סדרת עולא הוא דמציא אחרים לידי פיגול, אצל הכא כל זמן שלא מעלה את חזיו השני לא נתפגל הקרבן כלל כיון דלא קרב המתיר).

16. ספר חידושי בתרא

תקצ'ב) מג: א"ר חסדא מרי דיכ' מזבח מקוה טהרה (בתמיה), א"ר זירא שמשלה בהן האור. דכיון דנעשית מצותה פקע קדושתה ולא שייך פיגול בדבר שיצא לחולין.

17. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן ו - אהדורי פוקעין:

... ובעיקר בכל הפסולים שמשלה בהם האור דאמרינן זבחים (מ"ג ע"ב) דפקע הפסול מהם ויעלו קשה נהי דפקע פסולן מ"מ להוי דחויין דבכל הפסולים שפקע פסולן אמרינן כיון דנידחו ידחו והכא לא הוי בידו לתקן הפסול שהרי אסור להעלות פסולים לגבי מזבח לכתחילה שתמשול בהם האור ולהפקיע פסולן וצ"ל שע"י שמשלה בהם האור פקע גם הדיחוי שלהם דדיחוי לא עדיף משאר פסולים דנפקע ע"י שמשלה בהם האור מיהו בדיחוי איכא תרתי דלבד דחשיב פסול כיון שהודחו אין חוזרין למצותן דאף בכיסוי הדם בעינן למימר דשייך דיחוי אע"ג דפסול לא שייך התם וא"כ לענין זה דאינו חוזר למצותו לא מהני משלה בהם האור דזה רק מהני להפקיע הפסול ונראה לומר דזה באמת טעמו של התוס' בתי' השני דזה דאם משלה בהם האור דיעלו היינו רק דמותר להעלותם מיהו מצוה ליכא ומשום כיון דנדחו אין חוזרין למצותן ודוק:

ובזה אתי שפיר ג"כ בקומץ פסול כגון שיצא והקטירו על המזבח דאינו מרצה כדאמרינן במנחות (כ"ה ע"א) וקשה אמאי אינו מרצה הא כיון שמשלה בו האור נפקע הפסול ממנו והו"ל קומץ כשר א"כ לרצויי נמי אח"כ ובה נחא דאף דמשלה בו האור ופקע פסולו מ"מ אינו חוזר למצותו דהוי דחוי ומש"ה אינו מרצה ולאידך תירוצי בתוס' שם דמחלקין בין משלה בהם האור לנתעכלו קצת או מירדו לנפקעו מאליהן ומוכח דס"ל להנך תירוצי דאם רק משלה בהם האור ולא נתעכלו קצת איכא מצוה לאהדורי פוקעיהן דע"י שמשלה בהם האור ונפקע פסולין חוזרין ג"כ למצותן א"כ קשה בקומץ שיצא והקטירו אמאי אינו מרצה אחר שמשלה בו האור ונראה לומר הטעם משום דהוי קומץ החסר דכשמשלה בו האור ונפקע פיסולו ונתכשר כבר הוא חסר וכדאמרינן בזבחים (מ"ג ע"ב) וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו ומקשינן הא בבשר ג"כ טומאה פורחת ממנו ע"י שמשלה בו האור ומתרצינן טומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו כשהוא שלם יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו כשהוא שלם אלא כשהוא חסר דאז נתכשר כבר הוא חסר ע"ש א"כ בקומץ כיון דקומץ החסר פסול ואימתי מתכשר הקומץ כשהוא חסר לא שייך לומר שיהא חשוב אח"כ הקטרה וירצה דקומץ החסר אינו מרצה:

18. ספר ויקרא פרק ז

(יז) והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף:

(יח) ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא:

(יט) והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר:

(כ) והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה:

(כא) ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה הנפש ההוא מעמיה:

19. ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת ואתחנן

סא. שמעתי בשם מורי זלה"ה ביאור דרש באכסניא של תורה (עיין עיקר הלשון בגמרא ברכות דס"ג ע"ב), דאיתא (בפרק ו' דאבות) הלומד מחבירו פרק אחד או הלכה אחת וכו' על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד, וקשה מה קאמר שני דברים בלבד, ועוד קשה היה לנו לומר דיו לבא מן הדין להיות כנדון, ופירש מח' דכשאדם לומד מרב הגון התורה הוא פרה ורבה אצלו, כנודע וכו', וכשלומד מרשע אזי אינו פרה ורבה, אלא כפשוטו (מט) כמו שלמד ממנו, ולזה אמר מה דוד שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, דהיה רשע, ולא פרה ורבה רק נשאר שני דברים בלבד כמו שלמד ממנו, וקראו רבו וכו', הלומד מחבירו ששניהם צדיקים דאז התורה פרה ורבה, על אחת כמה וכמה שצריך לנהוג בו כבוד, ובה מתורץ שפתחו באכסניא של תורה שהיו כולם צדיקים וכו':

פב קהלות זבחים סימן כט יעקב

שליך בהקדשה דוקא ביום זכיחה משו"ה מקרי לאחר שקיעה"ח חוץ לזמנו ושפיר צעין קרא דהקדשו ביום זכחו שהדס עלמו כבר עבר זמן הקדשתו ומשו"ה הו"ל אח"כ חוץ לזמנו *).

סימן ל

בהא דכל שיש לו מתירין וכו' חייבים עליו משום פיגול ובהא דעד שיקרב המתיר כמצוותו

תוס' דף מ"ג ד"ה והלכונה צה"ה דתנן כהם דאין חייבים על הלכונה משום פיגול לפי שאין לה מתירין הקשו וא"ת והרי לצונה הקומץ מתיר וטע"פ שיכול להקטירה קודם הקומץ כדאמר בהקומץ זוטא מ"מ קודם הקמילה ודאי נראה דאין להקטירה, וי"ל דמ"מ לא הוי לצונה דומיא דשלמים דלכונה היא גופה מתיר שמתרת שירים לאכילה עכ"ל ומתבאר לפי זה דגם דבר שיש לו מתירין מ"מ כיון שגם הוא מתיר לאחריו אינו מתפגל וכדין דבר שאין לו מתירין והקשה לפ"ז לכהוס' צה"ה דאימורין מתפגלים והרי נהי שיש להם מתירין שהזריקה מתרת אותן למחצה מכל מקום ה"א הם מתירין את הצער באכילה דכל כמה דלא מקטרי אימורים כהני לא מאו אכלי צער, ותירלו הוס' דאימורים לא מקרי מתירי הצער כיון דאי נעמאו או אצדו שרי צער באכילה כדאיתא ר"פ תמיד נשחט.

אולם צה"ה צ"ל פ"ח מפסוקי"ק ה"ז צה"ה הני דנחשבים מתירין קחשיב נמי האימורין שהם מתירין את הצער ע"ש וצמל"מ שם תמה דלפי זה יקשה האין הם מתפגלים ה"א כל המתיר לאחריו אינו

(* שו"ע העירוני ש"כ הרש"ש ז"ל כאן.

מתפגל כמש"כ התוס', ולכא"ר צפשונו לק"מ ד"ל דדעת הרמב"ם ז"ל הוא כמתירין השני שתירלו התוס' [צה"ה דלכונה אינה מתפגלת אפי"פ שיש לה מתירין דהיינו הקמילה] שכתבו, ועוד י"ל דלכונה אין לה מתיר בעצודת המחצה כו' פ"י דלא מקרי יש לו מתירין אלא"כ זריקה או הקטרה מתירתו שהוא הקדשת המחצה אבל מה שעצודת קמילה מתירתו אינו בכלל יש לה מתירין [וכעין זה מתבאר במסקנת הגמרא לקמן דף מ"ד ע"ב צלוג שמן של מלורע דמתנותיו לא מפגלי ל"י ופירש"י ז"ל שאינו מפגל אלא דם או קומץ את שיריו וכו"נ י"ל דלא מקרי יש לו מתירין [לענין שיחפגל] אלא זריקה דם והקטרת קומץ שהוא עצודת מחצה] ולפי תירוצו זה אין הלכונה נקראת כלל דבר שיש לו מתירין ומשום כהי הוא דאינה מתפגלת ושפיר י"ל דדבר שיש לו מתירין מתפגל אפי"פ שהוא ג"כ מתיר לאחריו ולכן מתפגלין האימורים שהדם מתירן למחצה אפי"פ שלחמב"ם ז"ל הם ג"כ נקראים מתירין לפי שמתירין את הצער באכילה.

ואע"פ שצתוס' רעק"א ז"ל פ"ד דזבחים אות ל"א כתב להוכיח כדברי התוס' צחירות הראשון שקמילת הקומץ מתרת את הלכונה מהא דרפ"ב דמנחות דתנן הקומץ ע"מ להקטיר את הלכונה למחר הוי פיגול ואילו בהקטרה אמרינן דקומץ ע"מ להקטיר לצונה למחר דאין המנחה מתפגלת ואמרינן נעמא דף י"ז משום דקומץ לאו מתיר דלכונה הוא ע"ש, אלמא דהקמילה שפיר מקרי מתיר של הלכונה מדמהני מחשבה בשעת קמילה על הלכונה, וזה כדברי התוס' דקמילת הקומץ מקרי מתיר של הלכונה, עיין שם צחוספות רעק"א ז"ל שכתב שזהו ראיה ברורה, מ"מ שפיר י"ל כחירון השני שצתוס' [דהלכונה לא מקרי "יש לה מתירין"] דנהי דודאי קמילת הקומץ מתיר את הלכונה להקטרה ומשו"ה נחשבים בשעת עצודת

שיבא "הרואה" כלומר הקרבה דמלאה ומכפרת לבעלים [לולי ה' זו פסול פיגול] וכל שחיו עבודת דם זריקתו כמאוזתו כבר נקרא הרואה בקרבן כשר, וכו"ה בקרבן שנחפגל דהוי הרואה לפיגולו.

והוא הדין והוא בטעם צבא דלמד"ה זריקה מועלת ליואל חייבים עליו משום פיגול כדחנן צפ"ק דמעילה ד"ו אע"פ דלא הותר הבשר היואל צאכילה מ"מ כיון שהזריקה מועלת צעדו הו"ל כבר הקרבה הרואה גם צבא צבא שאל דהא נקרא שקרבן זה הוראה וצבא גם הבשר שאל וכן שירים שחברו למד"ה צפ"ק דמנחות דחייבים עליו משום פיגול לפי שהזריקה מועלת גם צעד השירים אף על פי שאסורין צאכילה וע"י עוד תוס' זבחים דס"ה אימר כה"ג גבי עובד"ע שעשה למטה כו' ומכ"ז מצוה דסגי בהקרבת מתיריו של הרואה אע"פ שהבשר עדיין אסור מ"מ כיון צבא קרבן מתיריו להתחייב משום פיגול.

וממילא אחי שפיר הא דהבשר מתפגל תיבך אחר זריקה אע"פ שעדיין לא הותר צאכילה עד אחר הקרבת אימורין כיון שעכ"פ עבודה דהרואה כבר נעשה וסגי צבא להיות צבא בקרבן מתיריו וכמשנ"ה.

והנה צבא דתנן הקומץ והלבוש וכו' א"ה עליהם משום פיגול ומצוה טעמא משום שאין לו מתירין אחרים והוא הוא המתיר והקשה רש"י ז"ל תיפ"ל דצבא"ה לא שייך פיגול אי אכיל הקומץ או מקאתו דהא לא קרב המתיר כמאוזתו ע"י בתוס' כאן מה שתיקן רש"י ז"ל ומצוה בתוס' דדעת רש"י ז"ל ור"ת ז"ל הוא דצאמת כשאוכל מהקומץ לא שייך פיגול מה"ט דלא קרב המתיר כמאוזתו והתוספות תירלו דלגבי קומץ עאמו [אי לאו דהתמעט מדין פיגול לפי שאין לו מתירין] היה שפיר מתחייב משקדשו צבא וכו' דמאמרין לקמן דף מ"ה ע"ב גבי נותר

הקמילא כחד קרבן שמהשבתו צעשה קמילא על הלבוש מהני לפגל המנחה, מ"מ לענין שיבא נקרא "יש לו מתירין" שהוא עאמו יתפגל לא סגי צבא שיש לו מתירין אלא צעין שיבא לו מתיר בעצודת מצבה דהיינו זריקה או הקטרה דומיא דשלמי' כמש"כ בתירוץ השני. ולפ"ז אין הלבוש נקראת כלל בגדר "יש לו מתירין" לענין שיחפגל ואין מהלבוש ראייה כלל לענין דבר שיש לו מתירין והוא ג"כ מתיר לאחריו שאינו מתפגל, ושפיר י"ל דכל כה"ג מתפגל ומש"ה שפיר מתפגלי האימורין משום שיש לו מתירין למצבה אע"פ שגם היא מתרת לאחריו דהיינו להבשר שיבא נאכל לכהנים דכל כה"ג שפיר נקרא יש לו מתירין.

אכן אחי תמוך לכאורה דברי הרמב"ם ז"ל שכתב דהאימורין הם מתירין משום שמתירין את הבשר לאכילה דא"כ היה ראוי לומר שלא חל הפיגול על הבשר עד שיקטירו את האימורין דהא אין חייבין משום פיגול עד שיקרבו מתיריו [וצאמת חובק משחק הדם חייבים על הבשר משום פיגול וכדחנן צפ"ק דמעילה מעשה דמים צפ"ק להקל ולהחמיר כו' לאחר זריקה דמים מועלין באימורין ואין מועלין בבשר על זה ועל זה [פי' על האימורין ועל הבשר] חייבים משום פיגול נותר ועמא וכן תנן שם צקדשים קלים ע"ש] וכמו שהמה צבא המל"מ.

והנראה צבא פשוט דצאמת הא דאינו חייב משום פיגול עד שיקרבו מתיריו אינו צריך כלל שיבא נותר הבשר צפועל [היינו שלולי פסול פיגול יהא נותר למאוזתו] וסגי צבא שהוקרב הרואה דמו ועלית לבעלים לשם חוצה כפרתו [לולי פסול פגול שצו] שהרי יסוד זה דעד שיקרבו מתיריו ילפינן לה בדף כ"ט ע"ב מלא יראה כהרואה כשר כך הרואה פסול מה הרואה כשר עד שיקרבו מתיריו וכו' ע"ש וצפ"י רש"י ז"ל וגמלא שאל לענין חלות הפגול אלא

ואכתי לא איתצבר לענין מה כתב הרמב"ם ז"ל שם צפ"ח הלכה ז' דהאימורין נחשבים מתירי הבשר כיון דלענין יש לו מתירין נחשבים האימורים נותר ולא מתיר, ולענין קרב המתיר כמאוזתו לגבי הבשר א"ל הקטרת אימורין וסגי בזריקה הדם וכמשנ"ה [וזהו קושיית המל"מ שם] אם לא שנאמר דכיון דקחשיב הרמב"ם ז"ל כל מתירי אחרים השיב נמי האימורין להודיע שהם ג"כ מתיר אעפ"י שאינו נוגע זה לענין דיני הפגול והרי כיו"צ שנינו גם כן צמשתנו העולה דמה מתיר את צברה למצבה ועורה לכהנים אשר לא ידענו לענין מה הוזכר כאן לענין פיגול מה שדם העולה מתיר עורה לכהנים דהא צעור ליכא פיגול כיון שאינה ראוי לאכילה, ולענין שהדם יהא נקרא מתיר שצבא זה הוא עאמו אינו מתפגל, לכאן א"ל כלל שיבא מתיר לענין שלא יתפגל סגי צבא שאין לו מתירין אחרים וכהא דקטורת ומנחת נסכים ומנחת כהנים אינם מתפגלים אעפ"י שאינם מתירים את אחרים, מ"מ כיון שאין להם